

УДК 37+001:069 (477.86)

ДАНИЛЮК ІГОР,

аспірант кафедри туризмознавства і краєзнавства,

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, м. Івано-Франківськ

РОЗВИТОК МУЗЕЙНОГО РУХУ НА ПРИКАРПАТТІ УПРОДОВЖ 1991-2014 рр.: ДЖЕРЕЛОЗНАВЧИЙ АСПЕКТ

Стаття розкриває основні аспекти розвитку музеїв на території Івано-Франківської області в джерелах. Характеризує специфіку формування фондів та надходження експонатів у музеї. Аналізується необхідність поширення й створення музейних закладів, які мають не лише громадське значення, але й навчальне для учнів та студентів, у законодавчих документах, постановах та джерелах. Розглянуто основні архівні фонди Івано-Франківського обласного архіву, які описують діяльність музеїв у зазначений історичний проміжок.

Ключові слова: музеї; Івано-Франківська область; архіви; джерела; Прикарпаття; експонати; фонди.

Постановка проблеми та стан її вивчення. Динамічний розвиток музеєзнавства як окремої галузі наукового знання і відповідно самостійного об'єкта наукового дослідження почався в Україні після здобуття нею незалежності. Головною складністю історіографічного аналізу музеєзнавства та його інтегральної частини є полідисциплінарність цього явища, яка привела до того, що вивченням галузі займаються історики, філософи, соціологи, економісти та ін.

На Прикарпатті розвиток музеїв і музейної справи на сьогодні досліджений недостатньо. Є лише невелика кількість науковців, які цікавилися окресленою проблемою. У цьому ряду варто згадати дослідника музейної спадщини Прикарпаття П. Арсенича [1993], який присвятив своє дослідження становленню та розвитку окремих музеїв; В. Грабовецький [1962] досліджував історію становлення музеїв Івано-Франківської та Львівської областей; А. Данилюк вивчав внутрішні аспекти розвитку музеєзнавства як науки, присвятив чимало праць цій галузі, зокрема типології та класифікації музеїв [Данилюк, Рибак, 1988].

Щодо джерел варто зауважити, що у світі сучасних технологій важливу роль відіграють інтернет-джерела. Кожний сучасний музей має свою розроблену інтернет-сторінку чи сайт, на якому можна ознайомитися з основною інформацією про музей, а також отримати детальну інформацію про послуги, які надає той чи інший музейний заклад.

Мета дослідження - розкрити основні аспекти розвитку музейного руху на Прикарпатті впродовж 1991-2014 рр. у вітчизняних джерелах.

Виклад основного матеріалу. З огляду на практичну доцільність та структуру роботи, вважаємо, що джерельну базу дослідження необхідно поділити на такі групи: 1) нормативно-правові документи; 2) цільові програми розвитку та звіти; 3) документи центральних та місцевих архівних установ; 4) газетна і журнальна періодика; 5) путівники, каталоги, буклети.

Нормативно-правові документи.

Регулювання діяльності музеїв в Україні на сучасному етапі відбувається завдяки прийняттю і практичній реалізації Законів України та підзаконних актів. Насам-

перед, це Конституція України, яка в 22 та 33 статтях опосередковано сприяє функціонуванню музеїв. Державна політика в галузі музеєзнавства регулюється Законом України "Про музеї" [Закон України..., 1995], який визначає способи здійснення музеями своєї діяльності, що передбачає забезпечення закріплених Конституцією України прав громадян на відпочинок, свободу пересування, охорону здоров'я, безпеку для життя і здоров'я довкілля, задоволення духовних потреб тощо. Законом України "Про внесення змін до закону України "Про музеї" (2009 р.) [Закон України, 2010: 18] визначено поняття "музейна діяльність", яке його автори пропонують розглядати як подорожі, тривалість яких не перевищує 24 години, у супроводі екскурсовода (гіда-перекладача) за заздалегідь складеним та затвердженим маршрутом для ознайомлення з пам'ятками історії, культури, туристичними об'єктами тощо.

Метою ухвалення Закону є забезпечення захисту законних прав та інтересів громадян України, які здійснюють туристичні подорожі за кордон, та іноземних туристів в Україні, мінімізація негативних наслідків у разі виникнення непередбачуваних ситуацій шляхом удосконалення державного регулювання сфери туризму [Закон України, 2010: 18].

Також важливими є укази Президента України: указ Л. Кучми від 22 березня 2000 р. № 489/2000 "розробити та затвердити до 1 січня 2001 року Державну програму розвитку музейної справи в Україні; підготувати до 1 червня 2000 року та подати в установленому порядку пропозиції щодо стимулювання інвестиційної, спонсорської та благодійної діяльності на розвиток музейної справи; ужити заходів щодо виділення необхідних асигнувань для проведення реставрації та ремонту пам'яток історії та культури, забезпечення їх своєчасного фінансування, створення сучасних автоматизованих інформаційних систем, видання каталогів, реєстрів пам'яток музейного фонду України; удосконалити методику розрахунків державних музеїв за послуги охорони, енерго- та теплопостачання, включивши їх до переліку підприємств, установ та організацій, які отримують гарантоване фінансування для здійснення відповідних оплат [Указ президента, 2000 рік], постанови

Верховної Ради України та Кабінету Міністрів України [Регіональна цільова програма реставрації... 2012 рік; Регіональна цільова програма паспортизації... 2011 рік], які сприяли організації програмної підтримки туризму з урахуванням стратегічних пріоритетів України.

Отже, аналіз нормативно-правової бази в Україні дав змогу встановити важливість подальшого якісного та кількісного збільшення правової основи функціонування музеєзнавства, зокрема з метою розвитку малого і середнього підприємництва у сфері музейництва, що в майбутньому сприятиме підвищенню його ефективності та активізації ділової ініціативи в економічно депресивних регіонах, які водночас є туристично привабливими.

Цільові програми розвитку та звіти.

На основі вивчення другої групи джерел, яку становлять загальнодержавні та місцеві стратегії розвитку музейної галузі, з'ясовано, що Івано-Франківська область характеризується певними диспропорціями між музейним потенціалом та рівнем його використання. Стратегічне планування розвитку території є ефективним інструментом успішного вирішення всього спектра соціальних проблем. Реалізація державної політики в галузі музейництва здійснюється завдяки розробці та виконанню програм розвитку музейництва в Україні, що дає змогу створювати позитивний імідж держави та конкретних регіонів у зв'язку з багатством природної та історико-культурної спадщини. Варто відзначити "Регіональну цільову програму "Культура Івано-Франківщини на 2016-2020 роки" [2015], "Державну цільову програму розвитку туризму та курортів на період до 2020 року" [2016].

Виконавчу основу музейної сфери у період, що вивчається, складали регулятивні акти Івано-Франківської обласної ради: "Обласна Програма розвитку сільсько-го, зеленого туризму на 2007-2010 роки" [2007] (ухвалена постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2002 р.), "Програма розвитку туристичної галузі міста Івано-Франківська на 2012-2015 рр." [2012]. Ефективне застосування місцевих програм із розвитку музейництва здатне оптимізувати й розмежувати повноваження державних органів у процесі керівництва сферою музейництва в центрі та на місцях.

Аналіз стратегій економічного та соціального розвитку Івано-Франківщини дозволив виявити важливість упровадження інноваційних технологій, що є передумовою модернізації музейництва. Заходи з модернізації музеїв краю були прописані, зокрема, у "Стратегії економічного та соціального розвитку території Івано-Франківської області до 2015 р." [2011], "Стратегії розвитку Івано-Франківської області на період до 2020 р." [2015]. Основною метою цих документів є сприяння розвитку туристичної галузі Прикарпаття, забезпечення повноцінного функціонування суб'єктів туристичної діяльності, покращення інвестиційного клімату області, залучення туристичного продукту, здатного максимально задовольнити потреби туристів з урахуванням природно-кліматичного, рекреаційного, історико-культурного потенціалу області та її етнографічних особливостей.

До другої групи джерел потрібно віднести також проект "Музейне коло Прикарпаття", що містить звіт дослідження проблем і перспектив розвитку музеїв в Івано-Франківській області та можливостей їх участі в реалізації проекту, який був утілений Регіональним туристично-інформаційним центром за підтримки Програми МАТРА КАП Посольства Королівства Нідерландів в Україні у 2008 р. Мета дослідження - оцінка стану розвитку музейної справи в Івано-Франківській області, визначення проблем та перспектив розвитку музеїв Івано-

Франківщини шляхом організації заходів з удосконалення рівня менеджменту, маркетингу, зокрема виявлення додаткових послуг, які вони можуть надавати для залучення нових джерел доходів, організації нових напрямків діяльності й підвищення рівня якості обслуговування відвідувачів та відбір закладів для реалізації проекту. Під час дослідження проведено анкетування 58 музейних установ Прикарпаття, здійснена характеристика вибірки: розподіл музейних установ і респондентів за профілем та формою власності; окреслено респондентів за напрямками діяльності; розподіл музейних установ за чинними експозиціями, кількістю працівників, наявністю філій; поділ музейних закладів за терміном діяльності та формою власності; рейтинг причин виникнення проблем у музейних установах; опис музейних закладів за наявними проблемами тощо. За результатами проекту виявлено етнографічні проблеми розвитку музеїв Прикарпаття, зокрема окреслено реформи, які необхідно провести в першу чергу; показано шляхи підвищення іміджу музеїв у суспільстві (на думку респондентів); позначено перелік основних тем, навчання з яких хотіли б пройти учасники дослідження; визначено завдання Асоціації музеїв Прикарпаття (за результатами опитування) [Проект "Музейне коло Прикарпаття"... , 2008].

Документи центральних та місцевих архівних установ.

Третьою групою документів є *архівні матеріали*, які містяться у фондосховищах Державного архіву Івано-Франківської області (ДАІФО), Державного архіву Львівської області (ДАЛО), поточного архіву управління культури, національностей та релігій Івано-Франківської обласної державної адміністрації.

У фондах ДАІФО наявні документи про передумови розвитку музейництва в регіоні.

У ф. Р-2162 "Івано-Франківська обласна рада по туризму 1963-1969 рр. Івано-Франківська обласна рада по туризму та екскурсіях 1970-1986 рр." ДАІФО є матеріали про ведення туристичної діяльності в досліджуваному регіоні. Це передусім плани та стратегії впровадження системних форм туристично-екскурсійного обслуговування місцевого населення, плани роботи з організації самодіяльного туризму та накази голови Івано-Франківської обласної ради з туризму та екскурсій упродовж 1960-1980-х рр. [Ф. Р-2162, оп. 1, спр. 337, 10 арк.].

Як засвідчують опрацьовані архівні документи, музейництво 1970-1980-х років використовувалося як один із ефективних ідеологічних інструментів тоталітарної системи, у зв'язку з тим партійні органи відігравали ключову роль у багатогалузевій і складноструктурованій системі радянського туризму.

Архівні справи ДАЛО доповнюють вивчення аналізованої проблеми. У ф. 124 "З'їзди музейних працівників в Галичині" [Ф. 124, оп. 1, спр. 50, 136 арк.] і ф. 129 "Товариство "Бойківщина" в м. Самбір" [Ф. 129, оп. 1, спр. 46, 93 арк.] наявні матеріали про діяльність етнокультурних товариств і музейних установ Станіславівського воєводства впродовж 1920-х - 1930-х рр.

У ф. Р-3257 "Львівська обласна рада" зберігається низка архівних справ, які містять матеріал про сучасний стан етнокультурних товариств, музеїв, туристичної діяльності у Львівській області. Аналіз документів цього фонду дозволяє зіставити роботу відповідних відомств у галузі культури і туризму з іншими областями західно-українського регіону, зокрема Івано-Франківської [Ф. Р-3257, оп. 1, спр. 537, 188 арк.; ф. Р-3257, оп. 1, спр. 537, 188 арк.; ф. Р-3257, оп. 1, спр. 784, 142 арк.].

Так, у справі 537 знаходиться план заходів управління культури та туризму Львівської облдержадмініст-

рації на 2006 р., який співзвучний (або спільно організований) із культурно-мистецькими кроками Івано-Франківської ОДА зазначеного періоду: діяльність Ради з туризму Карпатського регіону (відповідно до Угоди щодо економічного розвитку та маркетингу туризму в Карпатському регіоні від 23 лютого 2004 р.); проведення Міжнародного туристського форуму "Туризм і рекреація" (м. Львів, 6-9 квітня 2006 р.), V Міжрегіональної конференції "Розвиток історико-технічного туризму "Карпатський трамвай" (м. Львів, червень 2006 р.), Міжнародної конференції "Перспективи розвитку етнотуризму на заповідних територіях і заснування туристичних шляхів у Карпатському регіоні" (заповідник "Тустань" Національного парку "Сколівські Бескиди", вересень 2006 р.) [Ф. Р-3257, оп. 1, спр. 537, 188 арк.]. У справі 784 міститься перелік заходів із підтримки сільських аматорських художніх колективів Львівщини на 2008 р. Кроки місцевої влади в цьому напрямку дозволяють побачити її сприяння розвитку етнотуристичних товариств та етнофестивалів. Зокрема, заплановано було провести виставку бойківської вишивки у Львівському музеї етнографії та художнього промислу; II Регіональний фестиваль-конкурс "Музи Шашкевичевого краю"; виставку "Зелений розмай" об'єднання народних майстрів та художників-аматорів Львівщини у Львівському музеї народної архітектури і побуту; обласний фестиваль родинних колективів "Родинне джерело"; фольклорний фестиваль народної творчості "Розточчя - 2008" та ін. [Ф. Р-3257, оп. 1, спр. 784, 142 арк.].

Поточний архів управління культури, національностей та релігій Івано-Франківської обласної державної адміністрації містить найбільше цінної інформації з досліджуваної нами проблеми. Це листи, звіти, інформаційні записки, комплексні обласні та регіональні програми управління та відділів культури обласної та районних державних адміністрацій, міськвиконкомів, які характеризують діяльність етнофестивалів та етнотуристичних товариств, музеїв, туристичних закладів Івано-Франківської області.

Ф. 2 "Музейна справа в Івано-Франківській області" акумулює звіти про діяльність державних, громадських і приватних музеїв Прикарпаття за 2002-2012 рр., а також інформацію головного управління статистики в Івано-Франківській області щодо діяльності музеїв у регіоні впродовж 1992-2014 рр. [Вісник, 2008].

Аналіз архівних справ цього фонду дозволяє виокремити діяльність етнографічних музеїв області, їхню експозиційну діяльність і науково-просвітницьку роботу, а також відображає класифікацію предметів основного фонду музеїв.

Газетна і журнальна періодика.

Четверту групу джерел становлять публікації газетної і журнальної періодики. Це замітки у формі репортажів, програм, інтерв'ю із центральних, обласних та районних часописів "Голос України", "Урядовий кур'єр", "Новий день", "Всевідо", "Експрес", "Галичина", "Рідна земля", "Вісті", "Карпати. Туризм. Відпочинок", "Вечірній Івано-Франківськ", "Верховинські вісті", "Гуцульський календар", "Гуцульський край", "Гражда", "Яремчанський вісник", "Коломийська правда", "Вільний голос", "Музейний простір" та низки електронних ресурсів про перебіг етнофестивалів, діяльність музейних установ, екскурсійну роботу, збереження етнотуристичної спадщини краю. Цінність цього пласту джерел полягає в тому, що вони дають змогу побачити та переосмислити актуальну палітру проведених етнотуристичних заходів, які організують в різних куточках Прикарпаття [Коломийська правда, 2013; Урядовий кур'єр, 2005; Верховинські вісті, 1991].

Путівники, каталоги, буклети.

П'ятий корпус становлять путівники, каталоги, буклети. Ця група первинних джерел дозволяє зрозуміти стан розвитку музеїв регіону, побачити рекреаційну та інвестиційну привабливість етнотуристичних об'єктів тощо. Як правило, вони призначені для туристів, є першоджерелом отримання цінної інформації про місто, історичну місцевість, музей, туристичний маршрут Прикарпаття. Зауважимо, що саме путівники активно впроваджувалися в радянський час для ознайомлення з туристично-рекреаційними приладами й залишалися чи не єдиним вказівником знайомства з регіоном, передусім із Карпатами, Галицькою Гуцульщиною. На жаль, у зв'язку із заідеологізованістю та заангажованістю радянського суспільства, більшість із них була призначена для вивчення місць революційної, бойової і трудової слави населення Прикарпаття, зв'язяг соціалістичного будівництва й комунізму [Музей Леся Мартовича, 2011; Скарбниця бойківського краю..., 2012]. А тому практично не зверталася увага на особливості розвитку музеїв краю.

Зі становленням української державності акцент змістився на вивчення етнічних особливостей регіону. Відповідно до тематичної спрямованості, опубліковані за останні 25 років путівники, каталоги, буклети можна поділити на такі підгрупи: праці про туристично-рекреаційну та інвестиційну привабливість Івано-Франківської області, окремих його районів та міст; публікації, які знайомлять із музейною справою.

Більшість путівників і буклетів належать до першої підгрупи та становлять особливий інтерес щодо вивчення музейних установ Івано-Франківська, Коломийщини, Косівщини, Верховинщини, Яремчанщини, Надвірнянщини, Долинщини, Рожнятівщини, Галицького району, а також Карпат і знакового гірськолижного курорту України "Буковель" [Долинський краєзнавчий музей "Бойківщина", 1998; Коломийщина в культурній спадщині, 2012; Косів - Верховина, 1972; Музей Івано-Франківська, 2015].

Висновки

Опрацьований нами первинний корпус джерел дає змогу проаналізувати історичну еволюцію музейної галузі, процес становлення інфраструктури в регіоні та труднощі, які з цим пов'язані. Головну роль у дослідженні музейництва Прикарпаття відіграють нормативно-правові документи, місцеві стратегії та програми розвитку туризму. Важливими для вивчення стану проблеми є матеріали центральних і місцевих архівів, які дозволяють переосмислити стан розвитку музезнавчої індустрії регіону. Необхідним сегментом роботи є документи поточного архіву Управління культури, національностей та релігій Івано-Франківської ОДА, які окреслюють сучасний стан етнофестивального й етнотуристичного руху, музеїв, туристичних закладів Прикарпаття, засвідчують позитивні моменти та прогалини в розвитку музеїв регіону. Суттєво доповнюють інформаційну палітру досліджуваної проблеми публікації із газетної й журнальної періодики, а також путівники, буклети, каталоги, що репрезентують посилену увагу до вивчення на практичному рівні рекреаційних та інвестиційних можливостей музейних об'єктів регіону.

ЛІТЕРАТУРА

1. Арсенич П. З історії музеїв Галичини. Наукові записки Івано-Франківського краєзнавчого музею. 1993. Вип. 1. С. 3.
2. Б. К. Найдавніша писанка зберігатиметься в Коломиї. Коломийська правда. 2013. 23 серпня. № 33 (246). С. 7.
3. Багатство безцінних реліквій. Урядовий кур'єр. 2005. 19 травня. № 91. С. 2.

4. Ватаманюк Д. Грушевського вшановує Гуцульщина [віче, освячення пам'ятного каменя біля музею М. Грушевського]. *Верховинські вісті*. 1991. 1 жовтня. № 79. С. 1.
5. Виконання плану заходів з реалізації у 2012-2015 роках Стратегії економічного і соціального розвитку територій Івано-Франківської області до 2015. URL: <http://www.if.gov.ua/> (дата звернення: 5.08.2018).
6. *Вісник*. Офіційне видання Івано-Франківської обласної ради та Івано-Франківської обласної державної адміністрації. 2008. Квітень. № 15 (92). 334 с.
7. Войцехівська-Павлишин М. Саджавське намисто. *Слово народу*. 2012. 22 вересня. № 38. С. 1, 6-7.
8. Грабовецький В. Народні музеї Львівщини. 1962. С. 26-35.
9. Данилюк А., Рибак В. Музей народної архітектури та побуту у Львові. 1988. 245 с.
10. Державна цільова Програма розвитку туризму та курортів на період до 2020 року. 20 січня 2016 р., *Івано-Франківська обласна рада. Нормотворчі документи*. Ф. 3, оп. 1, спр. 4, 15 арк.
11. Документи постійної комісії з питань культури, духовного відродження, засобів масової інформації та туризму (плани, програми, довідки) за 2006 р., *Львівська обласна рада. Нормотворчі документи*. Ф. р-3257, оп. 1, спр. 537, 188 арк.
12. Документи постійної комісії з питань культури, духовного відродження, засобів масової інформації та туризму (плани, програми, довідки) за 2006 р., *Львівська обласна рада. Нормотворчі документи*. Ф. р-3257, оп. 1, спр. 537, 188 арк.
13. Документи щодо організації заходів з підтримки сільських аматорських художніх колективів Львівщини на 2008 р., *Львівська обласна рада. Нормотворчі документи*. Ф. р-3257, оп. 1, спр. 784, 142 арк.
14. Долинський краєзнавчий музей «Бойківщина» Тетяни та Омеляна Антоновичів [путівник]. Рада з туризму Карпатського регіону. Івано-Франківськ, 1998, [б. д.].
15. Закон України «Про музеї і музейну справу». *Відомості Верховної Ради України*. 1995. № 25. 191 с.
16. Закон України «Про музеї та музейну справу»: за станом на 28 лист. 2009 р. *Верховна Рада України*. Офіційне видання. Київ: Парлам. вид-во, 2010. 32 с.
17. Звіти з діяльності товариства і музею «Бойківщина» в Самборі 1928 - 5.12.1933 рр., *Державний архів Львівської області*, ф. 129, оп. 1, спр. 46, 93 арк.
18. Коломийщина в культурній спадщині [путівник]. Тернопіль: Наш світ, 2012. 18 с.
19. Косів - Верховина : путівник. Карпати: Ужгород, 1972. 47 с.
20. Листування з українськими музеями у Львові, Стрию, Коломиї та інших міст про скликання з'їздів музеїв. *Державний архів Львівської області*, ф. 124, оп. 1, спр. 50, 136 арк.
21. Музей визвольних змагань Прикарпатського краю: Меморіальний комплекс «Дем'янів Лаз»; Івано-Франківський музей визвольних змагань; Історико-меморіальний музей ім. Степана Бандери [путівник] / Головне управління туризму і культури Івано-Франківської ОДА; Український інститут національної пам'яті; проєкт О. В. Романів. [Б. д.], [б. р.]. 11 с.
22. Музей Леся Мартовича [буклет] / Відпов. за випуск Ярослав Штирко. Івано-Франківськ: Ратуша, 2011. 10 с.
23. Музей Івано-Франківська [путівник]. У рамках проєкту «Культурно-пізнавальний туризм в місто Івано-Франківськ». Івано-Франківськ: 2015, [б. р.]. 19 с.
24. Обласна Програма розвитку сільського, зеленого туризму на 2007-2010 роки. 20 лютого 2007 р., *Івано-Франківська обласна рада. Нормотворчі документи*. Ф. 3, оп. 1, спр. 3, 11 арк.
25. План роботи по самодіяльному туризму на 1986 рік; звіт про його виконання, *Державний архів Івано-Франківської області*, ф. р-2162, оп. 1, спр. 337, 10 арк.
26. Програма розвитку туристичної галузі міста Івано-Франківська на 2012-2015 рр. URL: <http://www.gov.if.ua> (дата звернення: 01.08.2018)
27. Проєкт «Музейне коло Прикарпаття». Звіт. Дослідження проблеми і перспектив розвитку музеїв в Івано-Франківській області та можливостей їх участі в реалізації проєкту / Програма МАТРА КАП Посольства Королівства Нідерландів в Україні; Регіональний туристично-інформаційний центр. Івано-Франківськ, 2008. 52 с.
28. Протоколи № 96-101 засідань постійної комісії з питань культури та туризму і додатки до них за 2008 рік, *Львівська обласна рада. Нормотворчі документи*. Ф. р-3257, оп. 1, спр. 952, 190 арк.
29. Регіональна цільова програма «Культура Івано-Франківщини на 2016-2020 роки». Проєкт. 12 серпня 2015 р., *Івано-Франківська обласна рада. Нормотворчі документи*. Ф. 3, оп. 1, спр. 6, 15 арк.
30. Регіональна цільова програма «Культура Івано-Франківщини» на 2011-2015 роки. 10 червня 2011 р., *Івано-Франківська обласна рада. Нормотворчі документи*. Ф. 3, оп. 1, спр. 5, 14 арк.
31. Регіональна цільова програма з реставрації пам'яток містобудування та архітектури місцевого значення Івано-Франківської області за 2012 рік. URL: <http://www.careers.com.ua/fileadmin> (дата звернення: 5.08.2018).
32. Регіональна цільова програма паспортизації пам'яток містобудування та архітектури місцевого значення на 2011-2015 роки за 2011 рік. URL: www.if.gov.ua (дата звернення: 8.08.2018).
33. Скарбниця бойківського краю - Музей етнографії та побуту села Саджава [буклет музею Богородчанського району] / Відділ культури і туризму Богородчанської РДА; Богородчанський туристично-інформаційний центр. 2012 [Б. м.], [б. р.]. 2 с.
34. Указ президента України Л. Кучми «Про невідкладні заходи щодо розвитку музеїв України від 22 березня 2000 року № 489/2000. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/489/2000> (дата звернення 16.06.2018).

Daniluk Igor,

*postgraduate student of the Department of Tourism Studies,
Vasyl Stefanyk Precarpathian National University, Ivano-Frankivsk*

THE DEVELOPMENT OF MUSEUM MOVEMENT IN THE PRIKARPATION FOR THE YEAR 1991-2014: SOURCE ASPECTS

The article reveals the main aspects of the development of museums in the Ivano-Frankivsk region in the sources. Characterizes the specifics of the formation of funds and the receipt of exhibits in the museum. The necessity of distribution and creation of museum institutions which are not only of a social importance, but also educational for students and students in legislative documents, decrees and sources is analyzed. The main archival files of Ivano-Frankivsk regional archives are described, which describe the activity of museums in the specified historical interval.

Educational museums are one of the most widespread types of museums not only in the Ivano-Frankivsk area, but on the whole and in Ukraine. Development of educational museums especially increased in 90th of XX of century on territory of Prykarpattia such museums are practically in every settlement. In villages it is mainly regional museums at schools or educational-educator complexes. The article analyses development, and becoming of educational museums on territory of our area.

This theme is practically not studied and not investigational in historiography. Basis of the article are the worked out sources and resources that are accessible. The questions of development of educational museums investigated P. Arsenuch and B. Havruliv fragmentary. In the article analysed in particular educational museums, that are in rural locality. Fund work of these museums and display exhibitions are characterized. The basic orientation of these structures opens up on student's and student young people. This article leads to the necessity of existence of such establishments, exposes them scientific and educational.

Keywords: museums; Ivano-Frankivsk area; are regional; educational; funds; displays; exhibits; work; ancient things.

REFERENCES

1. Arsenich P. From the history of the museums of Galicia. *Scientific notes of the Ivano-Frankivsk Museum of Local Lore*. 1993. 1. C.3
2. B.K. The oldest pysanka will be kept in Kolomyia. *Kolomyia is true*. Aug. 23, 2013. No. 33 (246). P. 7
3. The wealth of priceless relics. *Government Courier*. 2005. May 19. No. 91. S. 2.
4. Vatananyuk D. Hrushevsky honors Huzulschyna [Chamber, consecration of a memorial stone near the museum of M. Hrushevsky]. *Verhovinski news* 1991. October 1. No. 79. P. 1.
5. Implementation of the plan of measures for realization in 2012-2015 Strategies of economic and social development of the territories of Ivano-Frankivsk region up to 2015 URL: <http://www.if.gov.ua/> (date of application: 5.08.2018).
6. Journal. Official publication of the Ivano-Frankivsk Regional Council and Ivano-Frankivsk Regional State Administration. Ivano-Frankivsk, April 2008, No. 15 (92). 334 s.
7. Wojciechowska-Pavlyshyn M. Sajjavska necklace. *The word of the people* 2012. September 22. No. 38. P. 1, 6-7.
8. Grabovetskii V. People's Museums of Lviv Region., 1962. S. 26 - 35.
9. Danylyuk A., Rybak V. Museum of Folk Architecture and Life in Lviv., 1988. 245 p.
10. State target program of development of tourism and resorts for the period till 2020. January 20, 2016, *Ivano-Frankivsk Regional Council. Normative documents*. F. 3, op. 1st, Sp. 4, 15 arcs.
11. Documents of the Standing Committee on Culture, Spiritual Revival, Mass Media and Tourism (plans, programs, certificates) for 2006, *Lviv Regional Council. Normative documents*. F. R-3257, Op. 1. Sp. 537 188 arcs.
12. Documents of the Standing Committee on Culture, Spiritual Revival, Mass Media and Tourism (Plans, Programs, Inquiries) for 2006, *Lviv Regional Council. Normative documents*. F. R-3257, Op. 1. Sp. 537, 188 arcs.
13. Documents on organizing events for support of rural amateur artistic groups of Lviv region in 2008, *Lviv Regional Council. Normative documents*. F. R-3257, Op. 1. Sp. 784, 142 arcs.
14. Dolyna Local History Museum «Boykivshchyna» by Tetyana and Omelyan Antonovich [guide]. Tourist Board of the Carpathian region. Ivano-Frankivsk: 1998, [b. etc.].
15. The Law of Ukraine «On Museums and Museum Affairs» of the Verkhovna Rada of Ukraine. 1995. No. 25. 191 p.
16. The Law of Ukraine «On Museums and Museum Affairs»: as of 28 letters. 2009 Verkhovna Rada of Ukraine. Official edition. K.: Parlami. Kind, 2010. 32 p.
17. Reports on the activities of the society and the museum «Boykivshchyna» in Sibir 1928 - December 5, 1933, *State Archives of Lviv region*, F. 129, Op. 1, Sp. 46, 93 arcs.
18. Kolomyyshchyna in the cultural heritage [guide]. Ternopil: Our World, 2012. 18 p.
19. Kosiv - Verkhovyna: guide. Carpathians: Uzhgorod, 1972. 47 p.
20. Correspondence with Ukrainian museums in Lviv, Stryi, Kolomyia and other cities on convening congresses of museums, *State Archives of Lviv Oblast*, F. 124, Op. 1, Sp. 50, 136 arcs.
21. Museum of Liberation Movements of the Carpathian Region: Demyaniv Laz Memorial Complex; Ivano-Frankivsk Museum of Liberation Contest; Historical and Memorial Museum named after Stepan Bandera [guide] / Main Department of Tourism and Culture of Ivano-Frankivsk Regional State Administration; Ukrainian Institute of National Memory; project by O. V. Romanov. [B. d.], [b. p.]. 11 p.
22. Museum of Lesya Martovich [booklet] / Responsible for the issue Yaroslav Shtirkal. - Ivano-Frankivsk: City Hall, 2011. 10 p.
23. Ivano-Frankivsk museums [guide] / within the framework of the project «Cultural and Cognitive Tourism in the City of Ivano-Frankivsk». Ivano-Frankivsk: 2015, [b. p.]. 19 sec.
24. The Regional Program for the Development of Rural and Green Tourism for 2007-2010. February 20, 2007, *Ivano-Frankivsk Regional Council. Normative documents*. F. 3, op. 1st, Sp. 3, 11 arcs.
25. Plan of work for recreational tourism for 1986; Report on its implementation, *State Archives of Ivano-Frankivsk region*, F. R-2162, Op. 1, Sp. 337, 10 arcs.
26. Program of development of tourism industry in Ivano-Frankivsk city for 2012-2015 URL: <http://www.gov.if.ua>
27. Project «Museum Circle of the Carpathians». Report. Research of the problem and prospects of the development of museums in the Ivano-Frankivsk region and their possibilities to participate in the project / MATRA KAP Program of the Embassy of the Kingdom of the Netherlands in Ukraine; Regional Tourist Information Center. Ivano-Frankivsk, 2008. 52 p.
28. Protocols No. 96-101 of the meetings of the Standing Committee on Culture and Tourism and their annexes for 2008, *Lviv Regional Council. Normative documents*. F. R-3257, Op. 1. Sp. 952, 190 arcs.
29. Regional target program «Culture of Ivano-Frankivsk region for 2016-2020 years». Project. August 12, 2015, *Ivano-Frankivsk Regional Council. Normative documents*. F. 3, op. 1. Sp. 6, 15 arcs.
30. The regional target program «Culture of Ivano-Frankivsk region» for 2011-2015. June 10, 2011, *Ivano-Frankivsk Regional Council. Normative documents*. F. 3, op. 1. Sp. 5 14 arcs.
31. Regional target program for the restoration of monuments of urban planning and architecture of local importance in Ivano-Frankivsk region for 2012. URL: <http://www.careers.com.ua/fileadmin> (date of appeal: 5.08.2018).
32. Regional target program for the certification of urban development and architecture of local significance for 2011-2015 for 2011. URL: www.if.gov.ua (application date: 8.08.2018).
33. Treasury of the Boykivsky Krai - Museum of Ethnography and Life of the Village of Sedzhava [booklet of the Bogorodchansky District Museum] / Department of Culture and Tourism of Bogorodchanka Rayon State Administration; Bogorodchany Tourist Information Center. 2012 [B. m.], [b. p.]. 2 s.
34. Decree of the President of Ukraine L. Kuchma «On Urgent Measures for the Development of Museums of Ukraine of March 22, 2000 No. 489/2000, URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/489/2000> (application date 16.06.2018).

© Данилюк Ігор

Надійшла до редакції 17.08.2018

СХІД № 4 (156) липень-серпень 2018 р.